

formener, at der skal sættes 20 Mill. Kr. 1 og 2 Krone Stykker i Omløb, foruden de mindre Skillemønter, betyder det jo en meget stor Gevinst for Nationalbanken, derved at den faar en betydelig Guldmængde frigjort. Hvor meget Nationalbankens Fordel ved dette kan udmaales til i Penge, skal jeg ikke udtale mig om, men at det er til Fordel for Nationalbanken, er utvivlsomt, det har den højtærede Finansminister ogsaa selv gjort opmærksom paa.

I Forbindelse dermed opstaar et andet Spørgsmaal. Ifølge Nationalbankens Oktroj skal der ikke være Gulddækning, ej heller anden Dækning, for andet end Sedler; der skal ikke være Dækning for disse værdiløse Metalpenge, som her kan udstedes til mere end 20 Mill. Kr. De kommer til at cirkulere, uden at Nationalbanken behøver oktrojmæssigt at tilvejebringe nogen Dækning for dem. Efter Oktrojen kan Nationalbanken endogsaa have disse værdiløse Penge som Dækning for Sedler. Rent formelt kan jeg ikke se, at der er noget i Vejen for det. Om Nationalbanken vil gøre Brug af det, bliver en helt anden Sag, men efter Ordlyden af Oktrojen af 1907, suppleret med Loven af 1919, § 2, kan jeg ikke se rettere, end at Nationalbanken vil være i sin Ret til at henlægge disse værdiløse Mønter som Dækning for udstedte Sedler.

Da det nu er utvivlsomt, at Nationalbanken for det første har tjent ved den store Udstedelse af 1 Krone Sedler i Stedet for at have almindelig hidtil gangbar Skillemønt af Metal i Omløb, og da det er utvivlsomt, at Nationalbanken ogsaa vil have en Fordel af den Ordning, her træffes, forekommer det mig, at man ikke saadan uden videre kan sige, at det er Staten, som skal dække Udgifterne ved, at Sverige tilbage-sender de til Sverige overførte Metalmonter, de 4 Millioner, der alt er betalt, og hvad der maatte komme yderligere. Jeg kan ikke sige, hvor meget det kan blive, for jeg ved ikke, hvor meget der i det hele taget er i Cirkulation af Skillemønt, men der bliver sikkert Tale om mere end de ca. 4 Millioner, der allerede er at notere som Tab. Jeg kan da ikke se rettere end, at der er god Grund til at spørge den højtærede Finansminister, om han ikke er af den Anskuelse, at man meget vel kan gøre Krav gældende her paa Nationalbanken. Naar der overhovedet kan opstaa Tab for Statskassen ved Kursforskel, skyldes det den Omstændighed, at vi ikke længere har fuld Indløselighed, at Staten ikke kan sætte sig i Besiddelse af Guld, fordi Staten har givet Nationalbanken Ret til at nægte Udlevering af Guld. Altsaa den

Omstændighed, at Staten faktisk har givet Nationalbanken denne enorme Fordel at kunne beholde Gullet, at kunne nægte at indløse Sedlerne, saaledes som Forudsætningen var, bevirker nu, at Statskassen skal have dette betydelige Tab. Derfor synes jeg, der er Grund til at overveje, om Staten skal paatage sig hele den ret betydelige Udgift, der er Tale om, og jeg henstiller til den højtærede Finansministers Overvejelse at søge en Forhandling med Nationalbanken om dette Forhold. Alt taget i Betragtning er det nemlig ikke umiddelbart indlysende, at det paa-hviler Statskassen at bære hele denne Udgift. Efter min Opfattelse paa-hviler det overhovedet rettelig set slet ikke Statskassen at bære nogen Del af denne Udgift, eftersom det er en af Nationalbanken selv ønsket Foranstaltning, der gør det umuligt for Staten at komme skadesløs over det Forhold, at der er Forskel i Kursen paa svenske og danske Penge. Man maa heller ikke glemme, at det ifølge Oktrojen er Nationalbankens Pligt at holde vort Pengevæsen i forsvarlig Stand. Allerede i Oktrojen af 4. Juli 1818, altsaa den første Oktroj, der er udstedt for den nuværende Nationalbank, som jo afløste den gamle Rigsbank efter Bankerotten, staar der, at „Bankens“ — Nationalbankens — „første Bestemmelse er og skal være at virke frem til at befæste et sikkert Pengevæsen i Landet.“ Men vi har ikke noget sikkert Pengevæsen i Landet i Øjeblikket, tværtimod, det er jo netop det, at vi ikke har noget sikkert Pengevæsen, der bevirker, at hele dette Spørgsmaal nu opstaar. Nu skal jeg villig indrømme, at Nationalbanken ikke i alle Henseender kan gøres ansvarlig for, at vi ikke har et sikkert Pengevæsen, jeg tror den højtærede Finansminister maa bære sin Del af Ansaret derfor, men paa den anden Side er det utvivlsomt, i hvert Fald efter min Opfattelse og for øvrigt efter mange andres, at Nationalbanken har sin Del af Ansaret for, at Kronekursen er kommet saa langt ned, som den er, og da heller ikke uden videre kan fritages for Ansvar, naar der er Tale om at gøre det gældende i rede Penge, og det er det, der her er Tale om.

Jeg henstiller altsaa til den højtærede Finansminister at overveje Spørgsmaalet om at lade Nationalbanken bære en Del af de Udgifter, der er forbundet med, at vi har en lavere Kronekurs, end man har i Sverige, og jeg henstiller til den højtærede Minister at søge en Forhandling med Nationalbanken om dette Forhold. Spørgsmaalet er for øvrigt allerede rejst i Finansudvalget, der har anmodet Finansministeren om en Konference om Sagen; denne har endnu ikke